Turkish Studies
Information Technologies and Applied Sciences
Volume 14 Issue 1, 2019, p. 83-89
DOI: 10.7827/TurkishStudies.14874
ISSN: 2667-5633
Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL BALKAN UNIVERSITY
EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: Ocak 2019 ✓**Accepted/Kabul:** Mart 2019

Referees/Hakemler: Doç. Dr. Ayten PEKİN – Dr. Öğr. Üyesi Berna KOŞAR

This article was checked by iThenticate.

ESSENTIAL G-SUPPLEMENTED MODULES

Hasan Hüseyin ÖKTEN [*] - *Celil NEBİYEV* [**]

ABSTRACT

In this work essential g-supplemented modules are defined and some properties of these modules are investigated. All modules are associative with unity and all modules are unital left modules. Let M be an R-module. If every essential submodule of M has a g-supplement in M, then M is called an *essential g-supplemented* (or briefly *ge-supplemented*) module. Clearly we can see that every g-supplemented module is essential g-supplemented. Because of this essential g-supplemented modules are more generalized than g-supplemented modules. Every (generalized) hollow and every local module are essential g-supplemented. Let M be an essential g-supplemented R-module. If every nonzero submodule of M is essential in M, then M is g-supplemented. It is proved that every factor module and every homomorphic image of an essential g-supplemented module are essential g-supplemented. It is also proved that the finite sum of essential g-supplemented modules is essential g-supplemented. Let M be an essential g-supplemented module. Then M/Rad_gM have no proper essential submodules. Let M be an essential g-supplemented R-module. Then every finitely M-generated R-module is essential g-supplemented. Let R be any ring. Then ${}_RR$ is essential g-supplemented if and only if every finitely generated R-module is essential g-supplemented. Let M be an R-module. If every essential submodule of M is β_g^* equivalent to an essential g-supplement (ge-supplement) submodule in M, then M is essential g-supplemented.

[*] Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, E-posta: hokten@gmail.com

[**] Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü Matematik Eğitimi, E-posta: cnebiyev@omu.edu.tr

STRUCTURED ABSTRACT

In this work essential g-supplemented modules are defined and some properties of these modules are investigated. All modules are associative with unity and all modules are unital left modules. Let M be an R-module. If every essential submodule of M has a g-supplement in M, then M is called an *essential g-supplemented* (or briefly *ge-supplemented*) module. Clearly we can see that every g-supplemented module is essential g-supplemented. Because of this essential g-supplemented modules are more generalized than g-supplemented modules. Every (generalized) hollow and every local module are essential g-supplemented. Let M be an essential g-supplemented R-module. If every nonzero submodule of M is essential in M, then M is g-supplemented. As every supplemented module is g-supplemented, every essential supplemented module is essential g-supplemented. It is proved that every factor module and every homomorphic image of an essential g-supplemented module are essential g-supplemented. Because of this essential g-supplemented modules is more generalized than essential supplemented modules. Let M be an R-module, $U \trianglelefteq M$ and $N \leq M$. If N is essential g-supplemented and $U+N$ has a g-supplement in M, then U has also a g-supplement in M. By using this we prove that the finite sum of essential g-supplemented modules is essential g-supplemented. Let M be an essential g-supplemented module. Then M/Rad_gM have no proper essential submodules. Let M be an essential g-supplemented R-module. Then every finitely M-generated R-module is essential g-supplemented. By using this we can prove the following Proposition: 'Let R be any ring. Then ${}_RR$ is essential g-supplemented if and only if every finitely generated R-module is essential g-supplemented'. Let M be an R-module and $V \leq M$. If V is a g-supplement of an essential submodule in M, then V is called an *essential g-supplement* (or briefly *ge-supplement*) submodule in M. Let M be an R-module. If every essential submodule of M is β_g^* equivalent to an essential g-supplement (ge-supplement) submodule in M, then M is essential g-supplemented. By using this we can give following corollaries.

Corollary: Let M be an R-module. If every essential submodule of M is β^* equivalent to an essential g-supplement (ge-supplement) submodule in M, then M is essential g-supplemented.

Corollary: Let M be an R-module. If every essential submodule of M lies above an essential g-supplement (ge-supplement) submodule in M, then M is essential g-supplemented.

Corollary: Let M be an R-module. If every essential submodule of M is β_g^* equivalent to a supplement submodule that is a supplement an essential submodule in M, then M is essential g-supplemented.

Keywords: Essential Submodules, Small Submodules, Supplemented Modules, G-Supplemented Modules.

2010 Mathematics Subject Classification: 16D10, 16D70.

BÜYÜK G-TÜMLENMİŞ MODÜLLER

ÖZET

Bu çalışmada büyük g-tümlenmiş modüller tanımlandı ve bu modüllerle ilgili birtakım özellikler incelendi. Bu çalışmada ayrıca bütün halkalar birimli ve bütün modüller de üniter sol modüllerdir. M bir R-modül olsun. Eğer M modülünün her büyük alt modülü M içinde bir g-tümleyeni varsa M modülüne bir *büyük g-tümlenmiş* modül denir. Açıkça biz görebiliriz ki her g-tümlenmiş modül büyük g-tümlenmiştir. Bundan dolayı büyük g-tümlenmiş modüller g-tümlenmiş modüllerden daha genel yapıdadırlar. Her (genelleştirilmiş) oyuk ve her lokal modül büyük g-tümlenmiştir. M bir büyük g-tümlenmiş R-modül olsun. Eğer M modülünün sıfırdan farklı her alt modülü M modülünde büyükse M modülü g-tümlenmiştir. Bir büyük g-tümlenmiş modülün her bölüm modülü ve her homomorfik görüntüsünün de büyük g-tümlenmiş olduğu ispatlandı. Ayrıca büyük g-tümlenmiş modüllerin sonlu toplamının da büyük g-tümlenmiş olduğu gösterildi. M bir büyük g-tümlenmiş modül olsun. Bu durumda M/Rad_gM modülü hiçbir büyük alt modüle sahip değildir. M bir büyük g-tümlenmiş R-modül olsun. Bu durumda her sonlu M-üretilmiş R-modül büyük g-tümlenmiştir. R bir halka olsun. Bu durumda $_RR$ modülünün büyük g-tümlenmiş olması için gerek ve yeter koşul her sonlu üretilmiş R-modülün büyük g-tümlenmiş olmasıdır. M bir R-modül olsun. Eğer M modülünün her büyük alt modülü β_g^* bağıntısı ile M'de bir büyük g-tümleyen alt modüle denkse M modülü büyük g-tümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Büyük Alt Modüller, Küçük Alt Modüller, Tümlenmiş Modüller, G-Tümlenmiş Modüller.

1. GİRİŞ

Bu çalışmada bütün halkalar birimli ve bütün modüller üniter sol modüllerdir. R bir halka ve M bir R-modül olsun. M modülünün bir N alt modülünü $N\leq M$ ile göstereceğiz. M bir R-modül ve $N\leq M$ olsun. Eğer $M=N+L$ koşulunu sağlayan M modülünün her L alt modülü için $L=M$ ise N'ye M modülünün bir *küçük* alt modülü denir ve $N<<M$ ile ifade edilir. Bir M R-modülünün bir N alt modülü için eğer $K\neq 0$ olan her $K\leq M$ için $K\cap N\neq 0$ ise, bir başka deyişle $K\cap N=0$ olan her $K\leq M$ için $K=0$ ise N'ye M modülünün bir *büyük* alt modülü denir ve $N\trianglelefteq M$ ile ifade edilir. M bir R-modül ve $K\leq M$ olmak üzere eğer M/K sonlu üretilmiş ise K'ya M'nin bir *dual sonlu* alt modülü denir. M bir R-modül ve $U, V\leq M$ olsun. Eğer $M=U+V$ ve V bu özellikte minimal ise V'ye U'nun M'de bir *tümleyeni* denir. V modülünün U'nun M'de bir tümleyeni olması için gerek ve yeter koşul $M=U+V$ ve $U\cap V<<V$ olmasıdır. Eğer M'nin her alt modülü M'de bir tümleyene sahipse M'ye bir *tümlenmiş* modül denir. Eğer M'nin her dual sonlu alt modülü M'de bir tümleyene sahipse M'ye bir *dual sonlu tümlenmiş* modül denir. Eğer M'nin her büyük alt modülü M'de bir tümleyene sahipse M modülüne bir *büyük tümlenmiş* (veya kısaca *e-tümlenmiş*) modül denir. Eğer M'nin her dual sonlu büyük alt modülü M'de bir tümleyene sahipse M'ye bir *dual sonlu büyük tümlenmiş* (veya kısaca dual sonlu *e-tümlenmiş*) modül denir. M bir R-modül ve $U\leq M$ olsun. Eğer $M=U+V$ olan her $V\leq M$ için U'nun $V'\leq V$ koşuluna uyan bir V' tümleyeni varsa U, M'de *bol tümleyenlere sahiptir* denir. Eğer M'nin her alt modülü M'de bol tümleyenlere sahipse M'ye bir *bol tümlenmiş* modül denir. M bir R-modül ve $U, V\leq M$ olsun. Eğer $M=U+V$ ve $U\cap V<<M$ ise V'ye U'nun M'de bir *zayıf tümleyeni* denir. Eğer M'nin her alt modülü M'de bir zayıf tümleyene sahipse M'ye bir *zayıf tümlenmiş* modül denir. Eğer M modülünün her büyük alt modülü M içinde bir zayıf tümleyene sahipse M

modülüne bir *zayıf büyük tümlenmiş* (veya kısaca *zayıf e-tümlenmiş*) modül denir. M bir R-modül ve $K\leq M$ olsun. Eğer $K+T=M$ olan her $T\trianglelefteq M$ için $T=M$ ise K'ya M'nin bir *genelleştirilmiş küçük* (veya kısaca *g-küçük*) alt modülü denir ve $K<<_g M$ ile ifade edilir. M bir R-modül ve U, $V\leq M$ olsun. Eğer $M=U+V$ ve $M=U+T$ koşuluna uyan her $T\trianglelefteq V$ için $T=V$ ise V'ye U'nun M'de bir *g-tümleyeni* denir. V modülünün U'nun M'de bir g-tümleyeni olması için gerek ve yeter koşul $M=U+V$ ve $U\cap V<<_g V$ olmasıdır. Eğer M'nin her alt modülü M'de bir g-tümleyene sahipse M'ye bir *g-tümlenmiş* modül denir. Eğer M'nin her dual sonlu alt modülü M'de bir g-tümleyene sahipse M'ye bir *dual sonlu g-tümlenmiş* modül denir. M bir R-modül ve $U\leq M$ olsun. Eğer $M=U+V$ olan her $V\leq M$ için U'nun $V'\leq V$ koşuluna uyan bir V' g-tümleyeni varsa U, M'de *bol g-tümleyenlere sahiptir* denir. Eğer M'nin her alt modülü M'de bol g-tümleyenlere sahipse M'ye bir *bol g-tümlenmiş* modül denir. M bir R-modül ve U, $V\leq M$ olsun. Eğer $M=U+V$ ve $U\cap V<<_g M$ ise V'ye U'nun M'de bir *zayıf g-tümleyeni* denir. Eğer M'nin her alt modülü M'de bir zayıf g-tümleyene sahipse M'ye bir *zayıf g-tümlenmiş* modül denir. M modülünün bütün maksimal alt modüllerinin kesişimine M'nin *radikali* denir ve $RadM$ ile gösterilir. Eğer M'nin hiçbir maksimal alt modülü yoksa bu durumda $RadM=M$ olarak tanımlanır. M'nin bütün büyük maksimal alt modüllerinin kesişimine de M'nin *genelleştirilmiş radikali* denir ve $Rad_g M$ ile ifade edilir. Eğer M'nin hiçbir büyük maksimal alt modülü yoksa bu durumda $Rad_g M=M$ olarak tanımlanır. M bir R-modül olsun. Eğer M'nin her öz alt modülü M'de (genelleştirilmiş) küçük ise M'ye bir (*genelleştirilmiş*) *oyuk* modül denir. Eğer M'nin bütün öz alt modüllerini içeren bir en geniş alt modülü varsa M'ye bir *lokal* modül denir. M bir R-modül ve A, $B\leq M$ olsun. Eğer $A+K=M$ koşulunu sağlayan her $K\leq M$ için $B+K=M$ ve $B+T=M$ koşulunu sağlayan her $T\leq M$ için $A+T=M$ ise A modülü M'de β^* bağıntısı ile B modülüne *denktir* denir ve $A\beta^*B$ ile ifade edilir. M bir R-modül ve $A\leq B\leq M$ olsun. Eğer $B/A<<M/A$ ise B modülü M'de A modülü *üzerindedir* denir. M bir R-modül ve $A\leq B\leq M$ olsun. Bu durumda B'nin M'de A üzerinde olması için gerek ve yeter koşul $A\beta^*B$ olmasıdır. M bir R-modül ve A, $B\leq M$ olsun. Eğer $A+K=M$ koşulunu sağlayan her $K\trianglelefteq M$ için $B+K=M$ ve $B+T=M$ koşulunu sağlayan her $T\trianglelefteq M$ için $A+T=M$ ise A modülü M'de β_g^* bağıntısı ile B modülüne *denktir* denir ve $A\beta_g^*B$ ile ifade edilir.

Tümlenmiş modüller ayrıntılı olarak [3], [11] ve [12] numaralı kaynaklarda verilmiştir. β^* bağıntısı [2] numaralı kaynakta ve β_g^* bağıntısı da [9] numaralı kaynakta verilmiştir. Dual sonlu tümlenmiş modüllerle ilgili detaylı bilgiler [1] numaralı kaynakta, dual sonlu büyük tümlenmiş modüllerle ilgili detaylı bilgiler de [4] numaralı kaynakta verilmiştir. G-tümlenmiş modüller [5] numaralı kaynakta, zayıf g-tümlenmiş modüller de [8] numaralı kaynakta verilmiştir. G-tümleyen alt modüllerle ilgili detaylı bilgiler [6] numaralı kaynakta da verilmiştir. Büyük tümlenmiş modüller [10] numaralı kaynakta, zayıf büyük tümlenmiş modüller de [7] numaralı kaynakta verilmiştir.

Lemma 1.1. M bir R-modül ve K, $N\leq M$ olsun. Aşağıdaki ifadeler sağlanır.

(1) $K\leq N$ ve $N<<_g M$ ise $K<<_g M$ olur.

(2) $K\leq N$ ve $K<<_g N$ ise $K<<_g M$ olur.

(3) T bir R-modül olmak üzere f: $M\rightarrow T$ bir R-modül homomorfizması ve $K<<_g M$ ise $f(K)<<_g T$ olur.

(4) $K<<_g M$ ise $(K+N)/N<<_g M/N$ olur.

(5) L, $T\leq M$ olmak üzere $K<<_g L$ ve $N<<_g T$ ise $K+N<<_g L+T$ olur.

İspat. [5]'e bakınız.

Lemma 1.2. M bir R-modül olmak üzere $Rad_g M = \sum_{L\ll_g M} L$ olur.

İspat. [5]'e bakınız.

2. BÜYÜK G-TÜMLENMİŞ MODÜLLER

Tanım 2.1. M bir R-modül olsun. Eğer M'nin her büyük alt modülü M'de bir g-tümleyene sahipse M'ye bir *büyük g-tümlenmiş* modül denir.

Kolayca biz görebiliriz ki her g-tümlenmiş modül büyük g-tümlenmiştir. Her (genelleştirilmiş) oyuk modül ve her lokal modül büyük g-tümlenmiştir.

Önerme 2.2. M bir büyük g-tümlenmiş R-modül olsun. Eğer M'nin sıfırdan farklı her alt modülü M'de büyük ise M modülü g-tümlenmiştir.

İspat. Tanımlardan açıktır.

Tanım 2.3. M bir R-modül ve $V \leq M$ olsun. Eğer V, M'de herhangibir büyük alt modülün bir g-tümleyeni ise V'ye M'de bir *büyük g-tümleyen* alt modül denir.

Önerme 2.4. M bir R-modül olsun. Eğer M'nin her büyük alt modülü M'de bir büyük g-tümleyen ise M büyük g-tümlenmiştir.

İspat. U, M'nin bir büyük alt modülü olsun. Hipotezden M'nin öyle büyük V alt modülü vardır ki U, V'nin M'de bir g-tümleyeni olur. Bu durumda $M=U+V$ ve $U\cap V<<_g U$ olur. Lemma 1.1(1) gereği $U\cap V<<_g M$ olur. Hipotezden V, M'de bir büyük tümleyen alt modüldür. O halde [6, Lemma 2.3] gereği $U\cap V<<_g V$ olup ayrıca $M=U+V$ olduğundan V, U'nun M'de bir g-tümleyeni olur. Böylece M büyük g-tümlenmiş olur.

Önerme 2.5. M bir büyük g-tümlenmiş R-modül olsun. Bu durumda M/Rad_gM hiçbir büyük öz alt modüle sahip değildir.

İspat. U/Rad_gM, M/Rad_gM modülünün bir büyük alt modülü olsun. Bu durumda $U\trianglelefteq M$ olup M büyük g-tümlenmiş olduğundan U'nun M'de bir V g-tümleyeni vardır. Burada $M=U+V$ ve $U\cap V<<_g V$ olur. $U\cap V<<_g V$ olduğundan Lemma 1.1(2) gereği $U\cap V<<_g M$ olup Lemma 1.2 gereği $U\cap V\leq Rad_gM$ olur. Böylece $M/Rad_gM=(U+V)/Rad_gM=U/Rad_gM+(V+Rad_gM)/Rad_gM$ ve $(U/Rad_gM)\cap((V+Rad_gM)/Rad_gM)=(U\cap V+Rad_gM)/Rad_gM=0$ olup $M/Rad_gM=U/Rad_gM\oplus(V+Rad_gM)/Rad_gM$ olur. Burada $U/Rad_gM\trianglelefteq M/Rad_gM$ olduğundan $U/Rad_gM=M/Rad_gM$ olup M/Rad_gM hiçbir büyük alt modüle sahip değildir.

Lemma 2.6. M bir R-modül, $U\trianglelefteq M$ ve $N\leq M$ olsun. Eğer N büyük g-tümlenmiş ve $U+N$, M'de bir g-tümleyene sahipse U da M'de bir g-tümleyene sahiptir.

İspat. X, $U+N$'nin M'de bir g-tümleyeni olsun. Bu durumda $M=U+N+X$ ve $(U+N)\cap X<<_g X$ olur. $U\trianglelefteq M$ olduğundan $(U+X)\trianglelefteq M$ olup $(U+X)\cap N\trianglelefteq N$ olur. Burada N büyük g-tümlenmiş olduğundan $(U+X)\cap N$, N'de bir Y g-tümleyene sahiptir. Bu durumda $N=(U+X)\cap N+Y$ ve $(U+X)\cap Y=(U+X)\cap N\cap Y<<_g Y$ olur. O halde $M=U+N+X=U+(U+X)\cap N+Y+X=U+X+Y$ ve $U\cap(X+Y)\leq(U+Y)\cap X+(U+X)\cap Y\leq(U+N)\cap X+(U+X)\cap Y<<_g X+Y$ olup $X+Y$, U'nun M'de bir g-tümleyeni olur.

Lemma 2.7. $M=M_1+M_2$ olsun. Eğer M_1 ve M_2 büyük g-tümlenmiş ise M de büyük g-tümlenmiştir.

İspat. $U\trianglelefteq M$ olsun. Burada 0, $U+M_1+M_2$'nin M'de bir g-tümleyeni olur. $U\trianglelefteq M$ olduğundan $(U+M_1)\trianglelefteq M$ olur. O halde M_2 büyük g-tümlenmiş olduğundan Lemma 2.6 gereği $U+M_1$, M'de bir g-tümleyene sahiptir. Burada M_1 büyük g-tümlenmiş olduğundan yine Lemma 2.6 gereği U, M'de bir g-tümleyene sahiptir. Böylece M büyük g-tümlenmiştir.

Sonuç 2.8. $M=M_1+M_2+\ldots+M_n$ olsun. Eğer her $i=1, 2, \ldots, n$ için M_i büyük g-tümlenmiş ise M de büyük g-tümlenmiştir.

İspat. Lemma 2.7'den açıktır.

Lemma 2.9. Büyük g-tümlenmiş bir modülün her bölüm modülü de büyük g-tümlenmiştir.

İspat. M bir büyük g-tümlenmiş R-modül ve $K \leq M$ olsun. M/K modülünün büyük g-tümlenmiş olduğunu gösterirsek istenen elde edilir. $U/K \trianglelefteq M/K$ olsun. Bu durumda $U \trianglelefteq M$ olup M büyük g-tümlenmiş olduğundan U'nun M'de bir V g-tümleyeni vardır. V, U'nun M'de bir g-tümleyeni ve $K \leq U$ olduğundan [5, Lemma 4] gereği $(V+K)/K$, U/K'nın M/K'da bir g-tümleyeni olur. Böylece M/K büyük g-tümlenmiş olur.

Sonuç 2.10. Büyük g-tümlenmiş bir modülün her homomorfik görüntüsü de büyük g-tümlenmiştir.

İspat. Lemma 2.9'dan açıktır.

Lemma 2.11. M bir büyük g-tümlenmiş R-modül olsun. Bu durumda her sonlu M-üretilmiş R-modül büyük g-tümlenmiştir.

İspat. N bir sonlu M-üretilmiş R-modül olsun. Bu durumda sonlu elemanlı öyle Λ indis kümesi vardır ki f: $M^{(\Lambda)} \rightarrow N$ R-modül epimorfizması bulunabilir. M büyük g-tümlenmiş olduğundan Sonuç 2.8 gereği $M^{(\Lambda)}$ büyük g-tümlenmiş olur. Bu durumda Sonuç 2.10 gereği N büyük g-tümlenmiş olur. Böylece her sonlu M-üretilmiş R-modül büyük g-tümlenmiş olur.

Önerme 2.12. R bir halka olsun. Bu durumda ${}_RR$ sol R-modülünün büyük g-tümlenmiş olması için gerek ve yeter koşul her sonlu üretilmiş R-modülün büyük g-tümlenmiş olmasıdır.

İspat. ($\Rightarrow$) Lemma 2.11'den açıktır.

($\Leftarrow$) ${}_RR$ sonlu üretilmiş olduğundan açıktır.

Lemma 2.13. M bir R-modül olsun. Eğer M'nin her büyük alt modülü β_g^* bağıntısı ile M'de bir büyük g-tümleyen alt modüle denkse M büyük g-tümlenmiştir.

İspat. U, M'nin herhangibir büyük alt modülü olsun. Hipotezden öyle $K \leq M$ vardır ki K modülü M'de bir T büyük alt modülün bir g-tümleyeni ve $U \beta_g^* K$ olur. K, T'nin M'de bir g-tümleyeni olduğundan T, K'nın M'de bir zayıf g-tümleyeni olur. Bu durumda [9, Proposition 4(ii)] gereği T, U'nun da M'de bir zayıf g-tümleyeni olur. Aynı zamanda U da T'nin M'de bir zayıf g-tümleyeni olur. $T \trianglelefteq M$ olduğundan hipotezden öyle $V \leq M$ vardır ki V modülü M'de bir L büyük alt modülün bir g-tümleyeni ve $T \beta_g^* V$ olur. Burada [9, Proposition 4(ii)] gereği U, V'nin M'de bir zayıf g-tümleyeni olup $M=U+V$ ve $U \cap V \ll_g M$ olur. [6, Lemma 2.3] gereği $U \cap V \ll_g V$ olup V, U'nun M'de bir g-tümleyeni olur. Böylece M büyük g-tümlenmiş olur.

Sonuç 2.14. M bir R-modül olsun. Eğer M'nin her büyük alt modülü β^* bağıntısı ile M'de bir büyük g-tümleyen alt modüle denkse M büyük g-tümlenmiştir.

İspat. Lemma 2.13'den açıktır.

Sonuç 2.15. M bir R-modül olsun. Eğer M'nin her büyük alt modülü M'de bir büyük g-tümleyen alt modül üzerindeyse M büyük g-tümlenmiştir.

İspat. Sonuç 2.14'den açıktır.

Sonuç 2.16. M bir R-modül olsun. Eğer M'nin her büyük alt modülü M'de β_g^* bağıntısı ile bir büyük alt modülün bir tümleyenine denkse M büyük g-tümlenmiştir.

İspat. Lemma 2.13'den açıktır.

Not: Bu çalışma Amasya Üniversitesi tarafından FBM-BAP 18-0377 numaralı proje ile desteklenmiştir.

REFERENCES

Alizade, R., Bilhan, G. and Smith, P. F., (2001). Modules whose Maximal Submodules have Supplements, *Communications in Algebra*, 29 No.6, 2389-2405.

Birkenmeier, G. F., Mutlu, F. T., Nebiyev, C., Sökmez, N. and Tercan, A., (2010). Goldie*-Supplemented Modules, *Glasgow Mathematical Journal*, 52A, 41-52.

Clark, J., Lomp, C., Vanaja, N., Wisbauer, R., (2006). *Lifting Modules Supplements and Projectivity In Module Theory*, Frontiers in Mathematics, Birkhauser, Basel.

Koşar, B. and Nebiyev, C., (2018). Cofinitely Essential Supplemented Modules, *Turkish Studies Information Technologies and Applied Sciences*, 13/29, 83-88.

Koşar, B., Nebiyev, C. and Sökmez, N., (2015). G-Supplemented Modules, *Ukrainian Mathematical Journal*, 67 No. 6, 975-980.

Nebiyev, C., (2017). On a Generalization of Supplement Submodules, *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 113 No. 2, 283-289.

Nebiyev, C. and Koşar, B., (2018). Weakly Essential Supplemented Modules, *Turkish Studies Information Technologies and Applied Sciences*, 13/29, 89-94.

Nebiyev, C. and Ökten, H. H., (2017). Weakly G-Supplemented Modules, *European Journal of Pure and Applied Mathematics*, 10 No. 3, 521-528.

Nebiyev, C. and Sökmez, N., (2018). Beta G-Star Relation on Modules, *European Journal of Pure and Applied Mathematics*, 11 No. 1, 238-243.

Nebiyev, C., Ökten, H. H. and Pekin, A., (2018). Essential Supplemented Modules, *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 120 No.2, 253-257.

Wisbauer, R., (1991). *Foundations of Module and Ring Theory*, Gordon and Breach, Philadelphia.

Zöschinger, H., (1974). Komplementierte Moduln Über Dedekindringen, *Journal of Algebra*, 29, 42-56.